

Les polítiques digitals del Next Generation EU

El Programa de Recuperació europeu Next Generation EU (NGEU) es vertebrava al voltant de tres pilars: la recuperació econòmica i el reforç del sistema sanitari, la transició verda i la transformació digital. L'NGEU contempla mobilitzar un total de 750.000 milions d'euros entre el 2021 i el 2023, una xifra sense precedents i que equival al 5,4% del PIB de la UE.^{1,2} En aquest article, posarem el focus sobre les polítiques que han d'impulsar la transformació digital dels Estats membres de la UE i, en particular, de la nostra economia.

Àmbits d'acció prioritàris en la digitalització: una visió europea

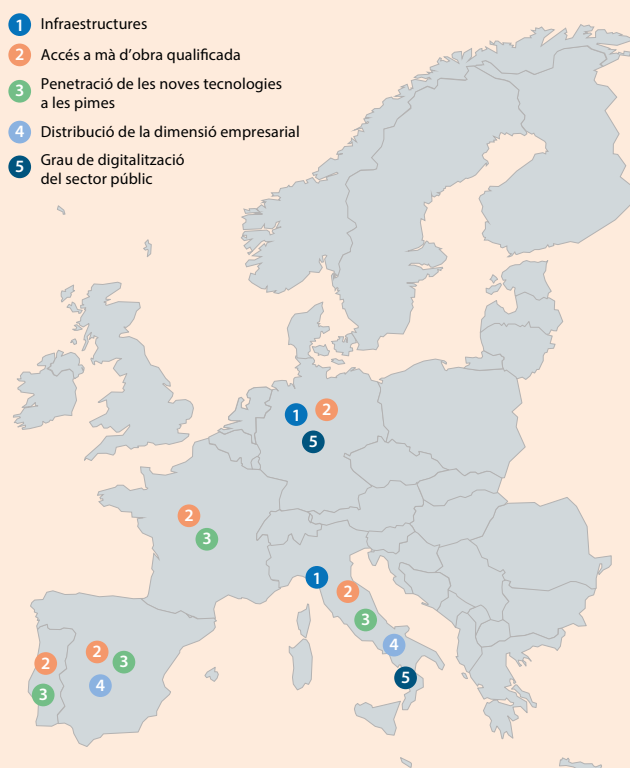
La Comissió Europea (CE) ha identificat un conjunt d'àmbits clau per a la digitalització: la qualitat de les infraestructures digitals (accés a internet de banda ampla, desplegament de la 5G, etc.), l'accés a mà d'obra qualificada en el perímetre digital, la penetració de les noves tecnologies (intel·ligència artificial o IA, *big data*, computació al núvol, etc.) a la petita i a la mitjana empresa, la distribució de la dimensió empresarial (pes de les pimes en el teixit productiu) i el grau de digitalització del sector públic. Al mapa adjunt resumim les principals febleses en matèria de digitalització que presenten, segons la CE, els països més grans de la UE i, per tant, els àmbits cap als quals cada país hauria de dirigir els seus esforços. Com es pot observar, les febleses que la CE identifica per al cas d'Espanya es corresponen amb les febleses que es discuteixen a l'article anterior d'aquest mateix Dossier.^{3,4}

Una feblesa comuna a tots els països és la dificultat per trobar mà d'obra qualificada, i, per aquest motiu, la CE posa molt èmfasi en les polítiques que impulsin la formació de la ciutadania en les noves tecnologies digitals. Es tracta d'un àmbit de millora especialment important per a Espanya i Portugal, ja que els dos països se situen per sota de la mitjana de la UE en la majoria dels indicadors digitals relacionats amb el capital humà, tal com ho analitzem en l'article esmentat més amunt.

Un altre àmbit que, segons la CE, també necessita una millora força generalitzada és el de l'ús de les noves tecnologies per part de les pimes. L'ocupació limitada d'aquestes tecnologies (com la computació al núvol) és particularment preocupant en economies com l'espanyola, on les pimes tenen un pes elevat dins el teixit productiu. Un aspecte que també queda patent en l'anàlisi realitzada a l'article anterior d'aquest mateix Dossier.

Finalment, és interessant esmentar el cas d'Alemanya, que, tot i ser un país amb un entorn innovador notable i amb una penetració elevada de les noves tecnologies digitals en el teixit productiu, presenta marge de millora en termes d'infraestructura, en especial a causa de l'escassa taxa de cobertura de les xarxes digitals (banda ampla i 4G). Així mateix, Alemanya es troba encara per sota de la mitjana europea en termes de digitalització del sector públic, un aspecte en què Espanya se situa al capdavant, just per darrere de Finlàndia.

Àmbits de millora en digitalització identificats per la Comissió Europea

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la Comissió Europea (Assessment of Country Specific Recommendations 2020).

1. Per ser més precisos, l'NGEU finançarà obligacions de pagaments concrets entre el 2021 i el 2023, però els fons es distribuïran en un període més llarg de temps (2021-2026).

2. Percentatge en relació amb el PIB de la UE-27 (sense el Regne Unit) del 2019.

3. Vegeu l'article «Espanya en la carrera digital», en aquest mateix Dossier.

4. Aquesta estreta connexió no és sorprenent, ja que les recomanacions de la CE es basen, entre altres elements, en els resultats de l'índex DESI que publica la Comissió mateixa i que és objecte d'anàlisi a l'article esmentat més amunt.

L'agenda digital espanyola

Després de conèixer els àmbits d'acció prioritaris per a l'impuls de la digitalització als principals països de la UE segons la CE, analitzem les accions plantejades a la nostra economia. Més concretament, el Govern ha presentat sis plans per afavorir la digitalització al nostre país:⁵

- El Pla de Digitalització de Pimes (preveu una inversió pública propera als 5.000 milions d'euros fins al 2023, amb la finalitat d'accelerar la digitalització d'1,5 milions de petites i mitjanes empreses) i el Pla Nacional de Competències Digitals (3.750 milions d'euros en el període 2021-2023). Els dos plans plantegen accions per millorar el funcionament de la nostra economia en dos àmbits concrets: millora del capital humà i integració de les tecnologies digitals en el teixit productiu. En els dos casos, Espanya se situa per sota de la mitjana europea, de manera que es tracta d'actuacions clau.
- El Pla de Connectivitat (amb una inversió pública que supera els 2.300 milions d'euros fins al 2025), que planteja estendre la cobertura d'internet de banda ampla d'alta velocitat a tot el territori, i l'Estratègia d'Impuls de la 5G (que mobilitzarà 2.000 milions de fons públics fins al 2025) per al desplegament de la cinquena generació de tecnologia mòbil. La 5G serà fonamental per afavorir la hiperconnectivitat i actuarà com a habilitadora d'altres tecnologies (per exemple, el desenvolupament de la Indústria 4.0, formada per fàbriques interconnectades i intel·ligents, o dels vehicles autònoms).
- El Pla de Digitalització de les Administracions públiques, que preveu una inversió de 2.600 milions d'euros en els tres propers anys per millorar l'accessibilitat dels serveis públics i per impulsar la digitalització d'àrees com la sanitat o la justícia. Aquest eix d'actuació és rellevant per mantenir el lideratge de la nostra economia en aquest àmbit i per millorar l'eficiència del sector públic.⁶
- L'Estratègia Nacional d'Intel·ligència Artificial (amb una inversió pública d'uns altres 600 milions d'euros en el període 2021-2023), l'objectiu de la qual és fomentar la penetració d'aquesta tecnologia en la nostra economia i impulsar la recerca científica i la innovació en IA. Al capdavant, la IA és una de les tecnologies més rellevants en aquesta nova era digital. Perquè l'objectiu de l'estratègia sigui possible, és necessari el desenvolupament previ d'infraestructures i la formació de la força laboral plantejats als programes anteriors.

Aquestes iniciatives, en conjunt, preveuen una mobilització de 16.250 milions d'euros en inversions públiques, dels quals 15.400 milions seran finançats pels fons europeus del Mecanisme de Recuperació i Resiliència de l'NGEU.^{7,8} En total, sumant a aquesta quantitat altres programes de menor quantia, el Govern, segons va avançar a l'octubre la ministra d'Economia, destinarà 20.000 milions d'euros en transferències no reemborsables de l'NGEU al capítol digital entre el 2021 i el 2023, gairebé un terç del total dels fons que Espanya rebrà del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (uns 69.500 milions d'euros).

El programa d'inversions és ambiciós i pretén impulsar la digitalització a les principals àrees que identifica la CE, és a dir, millorar les habilitats tecnològiques de la ciutadania i impulsar l'ús de les noves tecnologies en l'àmbit empresarial. Així mateix, es desplega un esforç inversor per millorar el conjunt d'infraestructures digitals i accelerar la transició digital de l'Administració pública. No obstant això, com és natural, l'èxit dependrà, en gran part, de l'efectivitat de les polítiques contemplades per assolir els seus objectius. L'abast europeu de l'NGEU és un element que juga a favor del salt cap a l'economia digital. Tal com s'explica a l'article «NGEU: un impuls molt oportú a la digitalització» en aquest mateix Dossier, les noves tecnologies digitals (en especial la IA) són tecnologies amb una elevada capacitat per transformar de manera profunda la societat i l'economia i per impulsar la productivitat (motiu pel qual aquestes tecnologies són anomenades d'utilitat general o GPT, per les sigles en anglès).⁹ I un requisit perquè una GPT pugui desplegar el seu potencial de creixement és que tingui una massa crítica. Així, el fet que l'impuls cap a una transició a l'economia digital s'estigui realitzant a escala europea, i no a escala nacional, és un element que pot ser un factor clau per escometre de manera reeixida aquesta transició.

Finalment, l'èxit de la digitalització també necessitarà altres actuacions, més enllà d'un programa d'inversions ambiciós i d'una massa crítica. En particular, serà necessari adequar el marc legislatiu per dotar els actors econòmics de la flexibilitat necessària per adaptar els processos productius al nou entorn digital. Sense aquestes eines de flexibilitat, serà molt complicat desplegar el potencial de creixement que ofereixen les noves tecnologies digitals.

Clàudia Canals i Oriol Carreras

5. Aquests plans s'emmarquen en l'agenda Espanya Digital 2025, que detalla els principals eixos d'acció contemplats pel Govern en matèria de digitalització. Vegeu el [document complet aquí](#).

6. Tal com s'esmenta més amunt en aquest mateix article, segons l'índex DESI 2020, Espanya se situa al capdavant en termes de digitalització del sector públic, just per darrere de Finlàndia. Cal destacar, però, que el fet d'estar al capdavant del ranking no implica que no hi hagi un marge ampli de millora.

7. Aquest mecanisme és el principal instrument de l'NGEU. Espanya també rebrà 12.400 milions en transferències del fons REACT-EU (polítiques de cohesió).

8. 15.400 milions representen l'1,2% del PIB del 2019, una xifra considerable si tenim en compte que el pes de la inversió, sense la destinada a l'habitatge residencial, va ser del 10,7% del PIB el 2019.

9. Exemples de GPT són la màquina de vapor, el ferrocarril o l'electricitat.